

na taj način postale one po više metara visoke pješćane stijene od Privlake, Puntadure, Sv. Filipa-Jakova i drugih obalnih mjesta.

Najzanimiviji preostatak onoga nekadašnjega sjeverno jadranskog kopna jest istarski otočić Sušak (Sansego) na jugozapadu od Lošinja. Ovaj otočić izgrađen je od gornje krednog rudistnog vapnenca, koji samo nekoliko metara strši iznad granice morskog mlatanja (Brandung). Na ovoj pećinastoj podlozi nasložen je u debljini od gotovo 100 m. fini, vapnoviti pijesak, koji posvema nalikuje onomu u Dalmaciji. U takovim pijescima je sadržina na vapnu bila uzrokom postanka laporastih kongrecija, koje su obično nepravilno kvrgaste, ali u velikoj množini stvaraju cijele ploče, tako da se odlomi takovih pješćina prikazuju poput terasa.

Usporedimo li puževe, koji danas žive u tim pješćanim krajevima sa kućicama, što ih nalazimo uklopljene u tom pijesku, naći ćemo kod ovih posljednjih mnogo manje vrsti i individua, nego li kod danas tamo živućih. U diluvijalnim pijescima su ponajčešće Pupa muscorum i Helix striata i nekoji drugi sitni kopneni puževi, dočim sada žive u Dalmaciji velike Helix vrsti, Zonites, Bulimus i drugi puževi.

Kao daljni preostaci iz diluvijalnog doba spominjemo koštane kršnike, kojih se nalazi u cijeloj Dalmaciji na pojedinim mjestima. To su ispunjci pukotina ili špilja sa crvenim zamazom slijepljenog kamenog kršja, u kojemu imade veća ili manja množina preostataka kostiju i zubi onih životinja, koje su za vrijeme diluvija živjele u Dalmaciji. Među ovima nalazimo uz životinje, kojih potomci još i danas ovdje žive, kao konj, magarac, govedo i svinja : jelena, lanjca, bizona, ura, divlju mačku, špiljskog medvjeda, nosoroga i slona. Takovih preostataka nalazimo ne samo na dalmatinskom kopnu kao Starigrad (pod Velebitom), Vrana, Trogir, Drniš, Vrlika, Solun, Labin, nego i na otocima, na kojima danas tako veliki sisavci ne bi više mogli lahko živjeti, tako na nekojim malim školjevima, pa na Hvaru, Šolti, Zlarinu i t. d.

Osim ovih starijih tvorevina kvarterne formacije ima u Dalmaciji i mlađih, koje se i danas još dalje stvaraju : šljunak u torentima, obronačno kršje, naplovine (ilovača i pijesak)